

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מחקר היסטורי במדעי החברה: גישות חדשות - 27909

תאריך עדכון אחרון 12-03-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ביה"ס להיסטוריה - תכנית מצטיינים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יצחק ברודני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yitzhak.brudny@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

להיסטוריונים אף פעם לא היה מונופול על כתיבת היסטוריה. החוקה האתונאית של אריסטו, היסטוריה של פירנצה של מקיאוולי, היסטוריה של אנגליה של יום, המשטר הישן והמהפכה של טוקוויל, השמונה-עשר בברימר של לואי בונאפארט של מרקס, והאתיקה הפרוטסטנטית ורוח הקפיטליזם של ובר, כולם מהווים דוגמאות של כתיבת היסטוריה על ידי "האבות המייסדים"; של מדעי החברה. כמה מהספרים החשובים ביותר במדעי החברה שנכתבו במאה העשרים דנו בנושאים היסטוריים. נסתפק אם נזכיר את שלושת דוגמאות הבאות:

Karl Polanyi, The Great Transformation, Barrington Moore, Social Origins of Dictatorship and Democracy, Michel Foucault, Discipline and Punish.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להכיר מגמות חדשות (מאז 1990) במחקר היסטורי במדעי החברה. הקורס מציג גישות מרכזיות ונושאים עיקריים בכתיבת היסטוריה במדעי החברה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסוף הקורס הסטודנט יוכל להעריך ולבקר ספרות היסטורית הנכתבת במדעי החברה, ולהשוות אותה לספרות היסטורית הנכתבת במדעי הרוח.

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית ודיון בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

(2) גישה מוסדית-היסטורית

(3) גישת הבחירה הרציונלית

(4) גישה התרבותית

(5) בניית מדינה מודרנית

(6) מקורם של משטרים מודרניים

(7) גיוס צבאי

(8) תפקידם של רעיונות פוליטיים וכלכליים

(9) מקורה של מדינת רווחה מודרנית

(10) היסטוריה של מעמד הפועלים

(11) תרבות וחברה מודרניים

חומר חובה לקריאה:

שבוע 1: מבוא כללי לקורס

גישות תיאורטיות

שבוע 2: גישה סטרוקטורליסטית (Structuralism)

ברינגטון מור "המסלול הדמוקרטי לחברה המודרנית", ב. נויברגר וא. קופמן (עורכים), דמוקרטיה ודמוקרטיזציה

(תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1998), ע"ע 31-49. מקור:

Barrington Moore, Jr., *Social Origins of Dictatorship and Democracy*, ch. 7.

שבוע 3: גישה מוסדית-היסטורית (Institutionalism Historical)

Kathleen Thelen and Sven Steinmo, "Historical Institutionalism in Comparative Politics," in Sven Steinmo, Kathleen Thelen, and Frank Longstrech, ed., *Structuring Politics: Historical Institutionalism in Comparative Analysis*, ch. 1.

Theda Skocpol, "Why I am Historical Institutionalism," *Polity*, vol. 28, no. 1 (Fall 1995), pp. 103-106.

שבוע 4: גישה הבחירה הרציונלית (Choice Rational)

Kenneth Shepsle, "Studying Institutions: Some Lessons from the Rational Choice Approach," in James Farr, John Dryzek and Stephen Leonard, eds., *Political Science in History: Research Programs and Political Traditions*, pp. 276-295.

Morris Fiorina, "Rational Choice and New (?) Institutionalism," *Polity*, vol. 28, no. 1 (Fall 1995), pp. 107-115.

שבוע 5: גישה התרבותית (Approach Cultural)

William Sewell, Jr., "The Concept of Culture," in Victoria Bonnell and Lynn Hunt, eds., *Beyond the Cultural Turn: New Directions in the Study of Society and Culture*, pp. 35-61.

שבוע 6: *בניית מדינה מודרנית (Building State)*

Thomas Ertman, *Birth of the Leviathan: Building States and Regimes in Medieval and Early Modern Europe*, ch 1, 7.

or

Karen Barkey, *Bandits and Bureaucrats: The Ottoman Route to State Centralization*, ch. 1, 6, 7

שבוע 7: מקורם של משטרים מודרניים (Regimes Modern of Origins) 1

Douglas C. North and Barry R. Weingast, "Constitutions and Commitment: The Institutions Governing Public Choice in Seventeenth Century England," *Journal of Economic History*, vol. 44 (1989), pp. 803-832.

Brian M. Downing, *The Military Revolution and Political Change: Origins of Democracy and Autocracy in Early Modern Europe*, ch. 1, 10.

שבוע 8: מקורם של משטרים מודרניים (Regimes Modern of Origins) 2

Sheri Berman, "Civil Society and the Collapse of the Weimar Republic," *World Politics*, vol. 49 (1997), pp. 401-429.

Gregory M. Luebbert, *Liberalism, Fascism, or Social Democracy*, ch 1, 9.

שבוע 9: גיוס צבאי (Conscription Military)

Margaret Levy, "Conscription: The Price of Citizenship," Robert Bates, Avner Greif, Margaret Levi, Jean-Laurent Rosenthal and Barry R. Weingast, *Analytic Narratives*, ch. 3.

שבוע 10: תפקידם של רעיונות פוליטיים וכלכליים (Ideas Economic and Political of Role)

Sheri Berman, *The Social Democratic Moment: Ideas and Politics in Making of Interwar Europe*, ch. 1, 2, 9.

or

Margaret Weir, "Ideas and Politics: The Acceptance of Keynesianism in Britain and the United States," in Peter A. Hall, ed., *The Political Power of Economic Ideas: Keynesianism across Nations*, ch. 3.

Peter A. Gourevitch, "Keynesian Politics: The Political Sources of Economic Policy Choices," Peter A. Hall, ed., *The Political Power of Economic Ideas: Keynesianism across Nations*, ch. 4.

שבוע 11: מקורה של מדינת רווחה מודרנית (State Welfare Modern of Origins)

Theda Skocpol, *Protecting Soldiers and Mothers: The Political Origins of the Welfare State*, ch 1.

שבוע 12: היסטוריה של מעמד הפועלים (History Labor)

Richard Biernacki, *The Fabrication of Labor: Germany and Britain, 1640-1914*, ch. 1, 11.

שבוע 13: תרבות וחברה מודרניים (Society and Culture Modern)

James C. Scott, *Seeing Like State: How Certain Schemes to Improve Human Conditions Have Failed*, Introduction & ch. 3-4.

חומר לקריאה נוספת:
ראה אתר הקורס (מודל)

מרכיבי הציון הסופי:
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 30 %

מידע נוסף / הערות: